

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠŠ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2018-05-14 Nr. 4D-2017/2-1374
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės (toliau ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant automobilių stovėjimo aikštelėje galimai neteisėtai įrengtų atitvarų pašalinimo klausimą.

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. „2015 m. vasarą įsigijau butą, esantį [...] name, kuriame apsigyvenau su šeima. [...] esu neįgalus – man nustatytas 40 procentų darbingumas [...]. Įsigijus butą [...] nebuvo priimtas į namo bendriją, kaip supratau, ir ankstesnis buvo savininkas nepriklausė bendrijai. Apsigyvenus minėtame name, iškilo automobilio parkavimo problema. [...] namo bendrija buvo susiorganizavusi esančios automobilio stovėjimo aikštelės išplėtimą vaikų smėlio dėžės ir žaliojo poilsio (savivaldybės žemės sklypo) ploto sąskaita ir metalinių rakinamų įrenginių pastatymu (stulpelių, blokatorių) [toliau ir citatose vadinamai – rakinami parkavimo atitvarai], siekiant apriboti kitų namo gyventojų ar atvykusiųjų svečių automobilių parkavimo galimybes [...]. Nors aiškinantis aplinkybes, neva ne bendrijos sprendimu, o atskirų gyvenamojo namo gyventojų asmeniškai buvo įsirengti rakinami parkavimo atitvarai, ribojantys kitų asmenų teises į galimybę pasistatyti prie namo automobilį“;

2.2. „Toku būdu man, neįgalumą turinčiam asmeniui, norint nusinešti mažus vaikus į namus, neturiu galimybės palikti priešais namo laiptinę savo automobilio. O man jį palikus, nedelsiant kviečiama policija, man surašomas KET reikalavimų pažeidimo protokolas dėl neteisingo automobilio parkavimo, esu baudžiamas administracine tvarka; [...]. Kai tuo tarpu pati namo bendrija arba atskiri jos gyventojai, savarankiškai įsirengę rakinamus parkavimo atitvarus, iš esmės pažeidžia kitų asmenų teises ir teisėtus interesus – tikėtina, be jokio teisinio pagrindo – 1. vaikams skirtos smėlio dėžės sąskaita, 2. taip pat sumažindama žalios vejų plotą – išplėtė aikštelę ir ją pasisavino (įtvirtinant rakinamas metalines užkardas), sumažino kitų asmenų teisę parkuoti savo automobilį ties [...] namu“;

2.3. „Manydamas, jog Savivaldybė privalo imtis visų teisėtų teisinių priemonių nutraukti kitų [...] namo gyventojų pažeidžiamas teises į automobilių stovėjimo vietas ties gyvenamuoju namu, įpareigojant nedelsiant išmontuoti nepagrįstai įrengtus rakinamus parkavimo atitvarus ir leidžiant kitiems asmenims naudotis stovėjimo vietomis arba kreiptis į Panevėžio m. apylinkės teismą su ieškiniu dėl viešos pažeistų teisių gynybos, kreipiausi į Savivaldybės administraciją, [Panevėžio] miesto merą.“

„Esu gavęs Savivaldybės administracijos Miesto infrastruktūros skyriaus vyriausiojo specialisto, atliekančio skyriaus vedėjo funkcijas, 2017-05-22 raštą Nr. 1S-2265(12.1.12) [...], kuriuo iš esmės nurodomi pažeisti teisės norminiai aktai, reikalaujama demontuoti rakinamus parkavimo atitvarus ir kad, to neatlikus, miesto administracija per mėnesį imsis privalomų veiksmų.“

Atkreipiu dėmesį, jog į Savivaldybės administraciją kreipiausi 2017 m. kovo mėnesį. Atsakymą gavau 2017 m. gegužės mėnesio pabaigoje. Iki šiol – 2017 m. rugsėjo mėnesio pabaigos nėra atliktų jokių veiksmų šalinant, t. y. demontuojant, neteisėtus įrenginius – atitvarus.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

„[...] atlikti skunde nurodomų aplinkybių ir faktų patikrinimą ir imtis įstatyme numatytu priemonių apginti asmens teises ir teisėtus interesus, t. y. įpareigoti Savivaldybės administraciją veikti įstatymų bei poįstatyminių aktų veikimo ribose, siekiant apginti pažeidžiamų asmenų teises ir nesuteikiant kitiems asmenims – namo gyventojams prioritetų prieš kitus dėl asmeninių parkavimosi vietų įsirengimo bendro naudojimo kieme prie gyvenamojo daugiaaukščio namo.“

4. Pareiškėjas skundo tyrimui pateikė Savivaldybės administracijos Miesto infrastruktūros skyriaus 2017-05-22 raštą Nr. 1S2265(12.1.12) (kopija) (toliau ir citatose vadinama – 2017-05-22 Raštas), kuriame nurodyta:

„Atitekant [...] namo gyventojų [...] skundo tyrimą nustatyta, kad [...] ir [...] namų savininkų bendrijos yra prasiplėtusios automobilių stovėjimo aikšteles atskirųjų želdinių prie daugiabučių namų sąskaita ir įsirengusios rakinamus parkavimo atitvarus, ribojančius namų butų savininkų teises statyti automobilius šiose aikštelėse.

[...].

Teritorijos prie daugiabučių namų [...] yra suplanuotos ir priskirtos šiems daugiabučiams namams Savivaldybės tarybos 2013-03-28 sprendimu Nr. 1-97, tačiau namų savininkų bendrijos įgyja teises įrenginėti papildomas automobilių stovėjimo vietas ir technines eismo organizavimo priemones tik po žemės sklypo išnuomavimo iš Nacionalinės žemės tarnybos procedūrų atlikimo ir automobilių stovėjimo aikštelių išplėtimo ar techninių eismo organizavimo priemonių įrengimo projektų parengimo ir suderinimo su Kelių policijos tarnyba ir Savivaldybės administracija. Kol visos minėtos procedūros nėra atliktos, automobilių stovėjimo aikštelių praplėtimas yra atliktas neteisėtai, todėl [...] namų savininkų bendrijos gali būti baudžiamos Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 352 straipsnyje numatyta tvarka. Įvertinus esamą situaciją Panevėžio miesto daugiabučių namų kiemuose dėl automobilių parkavimo ir siekiant išvengti teisėtvarkos pažeidimų, rekomenduojame minėtoms bendrijoms išsinuomotai žemės sklypus teisės aktuose numatyta tvarka ir, parengus automobilių stovėjimo aikštelių išplėtimo projektus, įsirengti papildomas automobilių stovėjimo vietas. Po papildomų stovėjimo vietų įrengimo namų savininkų bendrijos visuotiniuose susirinkimuose gali priimti sprendimus įsirengti papildomas technines eismo organizavimo priemones, užtikrinančias namų butų visiems savininkams [galimybę] naudotis automobilių stovėjimo aikštelėmis.

[...] automobilių stovėjimo aikštelėse prie [...] daugiabučių namų įrengti užrakinami parkavimo atitvarai riboja visų daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų lygias teises statyti automobilius bei sukuria išskirtines teises atskiriems asmenims, todėl yra įrengti neteisėtai ir turi būti pašalinti. Prašome demontuoti minėtus atitvarus iš automobilių stovėjimo vietų ir leisti naudotis stovėjimo vietomis visiems butų savininkams lygiomis teisėmis. Neišpildžius šio reikalavimo per 30 kalendorinių dienų Savivaldybės administracija galės imtis teisės aktuose numatyta tvarka privalomų veiksmų, užtikrinant visų gyventojų lygias teises naudotis miesto vidaus keliais. [...].“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos (toliau ir citatose vadinama – NŽT).

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

6.1. Savivaldybės administracija 2017-05-22 Raštu [...] daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijas [toliau vadinama ir – [...] DNSB] įpareigojo „[...] demontuoti minėtus rakinamus parkavimo atitvarus iš automobilių stovėjimo vietų ir leisti naudotis stovėjimo vietomis visiems butų savininkams lygiomis teisėmis. Neišpildžius šio reikalavimo per 30 kalendorinių dienų Savivaldybės administracija galės imtis teisės aktuose numatyta tvarka privalomų veiksmų, užtikrinant visų gyventojų lygias teises naudotis miesto vidaus keliais. [...]“

6.2. „Savivaldybės administracijoje 2017-06-19 gautas [...] DNSB pirmininko A raštas [...], kuriame nurodyta: „[...] Aikštelę įrengė ne bendrija, o Savivaldybė, o mes prisidėjome puse pinigų. Prisidėjo tik 14 bendrijos narių [...]. Šiuo metu yra suformuotas žemės sklypas ir atiduotas žemėtvarkai, artimiausiu metu bus pasirašyta nuomos sutartis.“ Prie 2017-06-19 rašto [...] DNSB pirmininkas taip pat pateikė 2007-012-31 Savivaldybės administracijos Automobilių stovėjimo aikštelės (...) išplatinimo statybos darbų priėmimo aktą Nr. SI-59, kuriame konstatuota: „Darbų priėmimo komisija, sudaryta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2007-12-29 įsakymu Nr. 224-A-1134 [...], vadovaudamasi statinių pripažinimo tinkamais naudotis tvarka pagal STR 1.11.01.2002, apžiūrėjo pateiktus priimti Automobilių stovėjimo aikštelės (...) išplatinimo darbus, patikrino jų statybinę techninę bei vykdymo dokumentaciją ir nustatė, kad: [...] 3. Atliktų darbų vertė 25 904,00 Lt, t. s. 12 952,00 gyventojų lėšomis; 4. Atlikti statybos darbai tenkina statybos normatyvinių dokumentų reikalavimus; 5. Priėmimo komisija nustatė, kad darbai atlikti tinkamai.“

„Kadangi tai buvo ne visos bendrijos, o tiktai dalies bendrijos narių, pareiškusių norą praplėsti stovėjimo aikštelę, lėšos, Savivaldybės administracija 2017-07-14 atsakyme Nr. 19-1913(4.5.) [...] informavo [...] DNSB, kad toks dalies bendrijos narių išskirtinis naudojimas automobilių stovėjimo aikšte riboja visų namo butų ir kitų patalpų savininkų teises vienodomis sąlygomis naudotis automobilių stovėjimo aikštele prie daugiabučio namo, todėl šiame rašte Savivaldybės administracija pakartotinai paprašė bendrijos demontuoti rakinamus parkavimo atitvarus.“

6.3. „Pakartotinį Savivaldybės prašymą demontuoti rakinamus parkavimo atitvarus [...] DNSB apskundė Panevėžio miesto savivaldybės visuomeninei administracinių ginčų komisijai. Komisija 2017-09-07 sprendimu Nr. PVAGK-8 [...] panaikino Savivaldybės administracijos 2017-07-14 sprendimą Nr. 19-1913(4.5).“

6.4. „Į Pareiškėjo 2017-03-19 prašymą buvo atsakyta raštu 2017-05-22, nesilaikant 20 darbo dienų prašymų nagrinėjimo termino dėl didelio Savivaldybės administracijos Miesto infrastruktūros skyriaus specialistų darbo krūvio, pažymint, kad Miesto infrastruktūros skyriaus vyriausiasis specialistas, atliekantis skyriaus vedėjo funkcijas, Arvydas Šatas atsakymo rengimo laikotarpiu ne kartą telefonu bendravo su Pareiškėju apie skyriaus sprendimą Pareiškėjo prašyme išdėstytu klausimu, taip pat telefonu buvo atsiprašyta Pareiškėjo dėl atsakymo vėlavimo.“

7. Iš NŽT pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

7.1. „[...] [...] daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos nėra kreipusios į NŽT Panevėžio skyrių dėl valstybinės žemės nuomos sutarčių sudarymo.

Paminėtina, kad valstybinės žemės sklypai prie daugiabučių gyvenamųjų namų, esančių [...], teisės aktų nustatyta tvarka nėra suformuoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre ir Nekilnojamojo turto kadastrė.“

7.2. „Remiantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ [...] [toliau vadinama – STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“] tvora ir atitvarai yra priskiriami prie nesudėtingų statinių.

NŽT, išduodama sutikimus statyti nesudėtingus statinius valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, vadovaujasi Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ ir Statybos techniniu reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą

padarinių šalinimas“, [...] (toliau – STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai“), 50 punkto ir 4 priedo nuostatomis.

STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 50 punkte nurodyta, kad, statant valstybinėje žemėje (išskyrus Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 6 punkte nustatytas išimtis), privaloma gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą, susitarimą.

STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 4 priede nurodyta, kuriais atvejais statytojo teisei įgyvendinti nereikia žemės sklypo (teritorijos) valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais [...].

[...] nepaisant to, kad tvora ir atitvarai priskiriami prie nesudėtingų statinių, jie nepatenka į STR 1.05.01:2017 „Statybos leidžiantys dokumentai“ 4 priedo sąrašą, kuriame nurodyta, kuriais atvejais statytojo teisei įgyvendinti *nereikia žemės sklypo (teritorijos) valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais*, todėl šių pirmiau minėtų statinių statyba valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti žemės sklypai ir kuri nėra valdoma nuosavybės teise ar kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, negalima. [...].“

7.3. „[...]]. Asmuo, siekiantis gauti leidimą statyti statinius valstybinėje žemėje, privalo pateikti dokumentus, patvirtinančius jo teisę naudotis ar valdyti žemės sklypą, kuriame ketina statyti statinius. Civilinio kodekso 6.545 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad pagal žemės nuomos sutartį viena šalis (nuomotojas) įsipareigoja perduoti už užmokestį kitai šaliai (nuomininkui) sutartyje nurodytą žemės sklypą laikinai valdyti ir naudotis pagal sutartyje numatytą paskirtį ir naudojimo sąlygas, o nuomininkas įsipareigoja mokėti sutartyje nustatytą žemės nuomos mokestį. Taigi, asmens teisę valdyti ir naudoti valstybinės žemės sklypą patvirtinantis dokumentas yra valstybinės žemės nuomos sutartis.

Kitos paskirties valstybinės žemės nuomos sutarties turinys nustatytas Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimu Nr. 260 „Dėl naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“, 38 punkte. Valstybinės žemės nuomos sutartyje turi būti nurodyta: [...] naujų pastatų, statinių statybos, kelių tiesimo, vandens telkinių įrengimo ir kitos sąlygos [...]. Taisyklių 30.7 papunktyje nustatyta, kad išnuomotuose žemės sklypuose statyti naujus statinius ar įrenginius ir rekonstruoti esamus galima tik tuo atveju, jeigu tai numatyta nuomos sutartyje ir tokia statyba ar rekonstrukcija neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui.

Vadovaujantis nurodytomis teisės aktų nuostatomis, *darytina išvada*, kad išnuomotame valstybinės žemės sklype galima statyti naujus statinius ar įrenginius tik tuo atveju, jeigu minėta teisė yra nustatyta valstybinės žemės sklypo nuomos sutartyje ir tokia statyba neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui.

Pažymime, kad, jeigu valstybinės žemės nuomos sutartyje numatyta teisė išnuomotame valstybinės žemės sklype statyti naujus statinius ar įrenginius ir jeigu planuojama statyba ar rekonstrukcija neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui, atskiras valstybinės žemės patikėtinio sutikimas nereikalingas. Jeigu planuojama statyba ar rekonstrukcija prieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui, net ir esant valstybinės žemės nuomos sutartyje nustatyta sąlygai, leidžiančiai naujų statinių statybą, planuojama statyba negalės būti vykdoma.“

7.4. NŽT Panevėžio skyrius 2018-01-18 atliko valstybinės žemės prie daugiabučių gyvenamųjų namų, esančių [...], naudojimo valstybinę kontrolę ir parengė 2018-01-18 Žemės naudojimo patikrinimo aktus Nr. 23ŽN-4-(14.23.73.) ir Nr. 23ŽN-5-(14.23.73.)

„Patikrinus valstybinės žemės naudojimą prie pirmiau minėtų daugiabučių gyvenamųjų namų nebuvo nustatyta, kad valstybinė žemė užimta ar trukdoma ja naudotis.“

Pagal patikrinimo metu atliktas fotonuotraukas nustatyta, jog visi rakinami parkavimo atitvarai, esantys valstybinės žemės sklype [...], NŽT atliekamo patikrinimo nebuvo užrakinti, t. y. netrukdyt parkuoti automobilių valstybinės žemės sklype.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos įstatymai

8.1. Civilinio kodekso:

6.545 straipsnis – „1. Pagal žemės nuomos sutartį viena šalis (nuomotojas) įsipareigoja perduoti už užmokestį kitai šaliai (nuomininkui) sutartyje nurodytą žemės sklypą laikinai valdyti ir naudotis pagal sutartyje numatytą paskirtį ir naudojimo sąlygas, o nuomininkas įsipareigoja mokėti sutartyje nustatytą žemės nuomos mokestį.“

8.2. Žemės įstatymo:

8.2.1. 3 straipsnis – „2. Valstybine žeme gali būti disponuojama ją perleidžiant nuosavybėn neatlygintinai, parduodant, išnuomojant [...] Civilinio kodekso, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka. [...]“;

8.2.2. 5 straipsnis – „2. Valstybine žeme gali būti disponuojama ją perleidžiant nuosavybėn neatlygintinai, parduodant, išnuomojant [...] Civilinio kodekso, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka. [...]“;

8.2.3. 32 straipsnis – „3. Nacionalinė žemės tarnyba: [...] 9) organizuoja ir vykdo valstybinę žemės naudojimo kontrolę; [...]“.

8.3. Vietos savivaldos įstatymo:

8.3.1. 4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 12) viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...]“;

8.3.2. 6 straipsnis – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 32) [...] saugaus eismo organizavimas; [...]“.

9. Kiti teisės aktai

9.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994-12-12 nutarimu Nr. 1244 patvirtintų Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų:

13 punktas – „Žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdančios Nacionalinės žemės tarnybos pareigūnai, likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki numatomo žemės naudojimo patikrinimo pradžios, raštu praneša žemės savininkui, naudotojui ir kitiems suinteresuotiems asmenims apie numatomą vykdyti patikrinimą ir nurodo atliekamo patikrinimo pagrindą ir tikslą.“

9.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimu Nr. 260 patvirtintų Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės):

30 punktas – „Išnuomojant naudojamus žemės sklypus, laikomasi šių reikalavimų: [...] 30.7. Išnuomotuose žemės sklypuose statyti naujus statinius ar įrenginius ir rekonstruoti esamus galima tik tuo atveju, jeigu tai numatyta nuomos sutartyje ir tokia statyba ar rekonstrukcija neprieštarauja nustatytam teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimui. Nuomos sutartyje nenumatytus pastatytus statinius ar įrenginius nuomininkas privalo nugriauti ir sutvarkyti žemės sklypą. [...]“.

9.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

9.3.1. 34 punktas – „Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje“;

9.3.2. 35 punktas – „Jeigu asmens prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų užregistravimo institucijoje,

institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 34 punkte nustatytą terminą, institucija nedelsdama išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

9.4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“:

9.4.1. *50 punktas* – „50. Statant valstybinėje žemėje (išskyrus Statybos įstatymo [8.3] 27 straipsnio 5 dalies 6 punkte nustatytas išimtis), privaloma gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą, susitarimą“;

9.4.2. *4 priedas* – „Žemės sklypo (teritorijos) valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais neprivaloma: 1. Naujo statinio statybos atveju: 1.1. statant geležinkelių infrastruktūros statinius, juos išdėstant geležinkelių apsaugos zonose, kurių dydis nustatytas įstatymų ir kitų teisės aktų; 1.2. statant statinius valstybiniuose vidaus vandenyse; 1.3. tiesiant valstybinėje žemėje susisiekiama komunikacijas ar inžinerinius tinklus ir statant jiems funkcionuoti būtinus statinius; 1.4. statant statinius Lietuvos Respublikos teritoriniuose vandenyse ir tarptautiniuose vandenyse esančiame jos kontinentiniame šelfe, į kurį Lietuva turi išimtinę teisę; 1.5. statant valstybės sienos apsaugos statinius pasienio zonoje, jei yra parengtas šių statinių teritorijų detalusis planas; 1.6. statant valstybinėje žemėje nesudėtinguosius poilsio ar sporto paskirties inžinerinius statinius, skirtus daugiabučių namų gyventojų reikmėms; 1.7. prie daugiabučio namo ar visuomeninės paskirties pastato valstybinėje žemėje įrengiant laiptus, pandusus, keltuvus, lifthus ar kitaip keičiant pastato išvaizdą; 1.8. rezervatų valstybinėje žemėje statant statinius, reikalingus rezervatų steigimo ir veiklos tikslams įgyvendinti.“

9.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-10-27 įsakymu Nr. D1-713 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ „Nesudėtingų statinių sąrašo“ 3 lentelės 3.1 punkte nustatyta: „įvairios užtvartos (tvoros, aptvarai, diendaržiai, voljerai).“

9.6. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2014-05-29 sprendimu Nr. 1-156 patvirtintų Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių *21 punktas* – „Asmenims draudžiama: [...] 21.10. savavališkai įrengti inžinerines saugaus eismo priemones (kelio ženklus, kelių ženklinimą, automobilių stovėjimo vietų įrengimą, tvorų, užkardų, kelio apsauginių atitvarų sistemų, signalinių stulpelių įrengimą ir kt.) bendrojo naudojimo teritorijose be suderinto su Savivaldybės administracija ir policija projekto, kartu su kelio ženklais įrengti papildomą informaciją, kurios įrengimo nenumato Kelių eismo taisyklės, Kelio ženklų ir šviesoforų naudojimo standartai; [...]“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos išskiriant šias dalis:

10.1. dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant klausimą dėl eismą ribojančių rakinamų parkavimo atitvarų išardymo;

10.2. dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo prašymą;

Dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant klausimą dėl eismą ribojančių rakinamų parkavimo atitvarų išardymo

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 8–9 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), sprendžiant klausimą dėl eismą ribojančių rakinamų parkavimo atitvarų, įrengtų valstybinės žemės sklype, prie daugiabučio gyvenamojo namo, [...] (toliau vadinama – valstybinės žemės sklypas [...]), išardymo, konstatuotina:

11.1. Pareiškėjas 2017-03-19 prašymu kreipėsi į Savivaldybės administraciją prašydamas įpareigoti [...] DNSB išardyti nepagrįstai įrengtus rakinamus parkavimo atitvarus (pažymos 2.3 punktas). Savivaldybės administracija, išnagrinėjusi Pareiškėjo 2017-03-19 prašymą, 2017-05-22 Raštu [...] DNSB įpareigojo išardyti „[...] minėtus rakinamus parkavimo atitvarus iš automobilių stovėjimo vietų ir leisti naudotis stovėjimo vietomis visiems butų savininkams lygiomis teisėmis“ (pažymos 6.1 punktas);

11.2. [...] DNSB pirmininkas 2017-06-19 raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją nurodydamas, kad aikštelė įrengta Savivaldybės ir privačių asmenų lėšomis, kad jau yra „[...] suformuotas žemės sklypas ir atiduotas žemėtvarkai, artimiausiu metu bus pasirašyta nuomos sutartis.“ Prie 2017-06-19 rašto [...] DNSB pirmininkas taip pat pateikė automobilių stovėjimo aikštelės ([...]) išplatinimo statybos darbų priėmimo 2007-12-31 aktą Nr. SI-59, kuriame konstatuota, kad aikštelės išplatinimo statybos darbai tenkina statybos normatyvinių dokumentų reikalavimus bei darbai atlikti tinkamai (pažymos 6.2 punktas). Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į tai, kad automobilių stovėjimo aikštelės išplėtimo darbai atlikti tik dalies minėtos bendrijos narių, pareiškusių norą praplėsti stovėjimo aikštelę, lėšomis, 2017-07-14 raštu Nr. 19-1913(4.5.) (toliau vadinama – 2017-07-14 Raštas) informavo [...] DNSB, kad „[...] toks dalies bendrijos narių išskirtinis naudojimas automobilių stovėjimo aikšte riboja visų namo butų ir kitų patalpų savininkų teises vienodomis sąlygomis naudotis automobilių stovėjimo aikšte prie daugiabučio namo“, bei pakartotinai paprašė [...] DNSB „demontuoti atitvarus“ (pažymos 6.2 punktas);

11.3. Savivaldybės administracijos 2017-07-14 Rašte priimtas sprendimas „išardyti rakinamus parkavimo atitvarus“, esančius valstybinės žemės sklype [...], buvo panaikintas Savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijos 2017-09-07 sprendimu Nr. PVAGK-8 (pažymos 6.3 punktas).

12. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

12.1. saugaus eismo užtikrinimas, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 32 punktu, yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų (pažymos 8.3.2 papunktis). Pažymėtina ir tai, kad vienas iš principų, kuriais grindžiama vietos savivalda (Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 12 punktas), yra viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę (pažymos 8.3.1 papunktis);

12.2. Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjo 2017-03-19 prašymą dėl galimai neteisėtai įrengtų rakinamų parkavimo atitvarų išardymo valstybinės žemės sklype [...], ėmėsi veiksmų ir 2017-05-22 raštu, 2017-07-14 Raštu kreipėsi į [...] DNSB, prašydama išardyti rakinamus parkavimo atitvarus, esančius valstybinės žemės sklype [...], ir leisti naudotis stovėjimo vietomis visiems butų savininkams lygiomis teisėmis (pažymos 11.1, 11.2 punktai);

12.3. Savivaldybės administracija, Savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijai 2017-09-07 sprendimu Nr. PVAGK-8 panaikinus Savivaldybės administracijos 2017-07-14 Rašte priimtą sprendimą „išardyti rakinamus parkavimo atitvarus“, esančius valstybinės žemės sklype [...], daugiau nesiėmė jokių veiksmų Pareiškėjo 2017-03-19 prašyme keliamo klausimo sprendimui, nes skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, dokumentai (kopijos), įrodantys, kad Savivaldybės administracija būtų atlikusi kokius nors veiksmus, siekdama spręsti Pareiškėjo 2017-03-19 prašyme iškeltą klausimą dėl rakinamų parkavimo atitvarų išardymo (pažymos 11.3 punktas).

13. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant klausimą dėl eismą ribojančių rakinamų parkavimo atitvarų išardymo, pripažintina pagrįsta.

14. Seimo kontrolierius *Savivaldybės administracijai* rekomenduoja imtis veiksmų dėl Pareiškėjo 2017-03-19 prašyme keliamo klausimo sprendimo (dėl rakinamų parkavimo atitvarų išardymo), taip pat įvertinant tai, kad:

14.1. valstybinės žemės sklypas prie daugiabučio gyvenamojo namo, [...], teisės aktų nustatyta tvarka nėra suformuotas bei įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir Nekilnojamojo turto kadastrė (pažymos 7.1 punktą);

14.2. [...] DNSB iki 2017-11-15 (iki NŽT rašto pateikimo Seimo kontrolieriui) nesikreipė į NŽT dėl valstybinės žemės sklypo [...] nuomos (pažymos 7.1 punktą), atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad [...] DNSB 2017-06-19 rašte, pateiktame Savivaldybės administracijai, nurodydama, jog yra „[...] suformuotas žemės sklypas ir atiduotas žemėtvarkai, artimiausiu metu bus pasirašyta nuomos sutartis“, pateikė klaidinančią informaciją (pažymos 6.2 punktą);

14.3. asmens teisę valdyti ir naudoti valstybinės žemės sklypą patvirtinantis dokumentas, kaip pažymėjo NŽT, yra valstybinės žemės nuomos sutartis (pažymos 7.3 punktą), kurioje, vadovaujantis Taisyklių 30.7 punktu (pažymos 9.2 punktą), turi būti numatyta statinių statymo (įrengimo) galimybė;

14.4. vadovaujantis STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nuostatomis, kaip pažymėjo NŽT, atitvarai yra priskiriami prie nesudėtingų statinių (pažymos 7.2, 9.5 punktai), kurių statybai valstybinėje žemėje, vadovaujantis STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 50 punktu (pažymos 9.4.1 papunktis), *privaloma gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą*, nes minėti nesudėtingi statiniai (atitvarai) *nepatenka* į STR 1.05.01:2017 „Statybos leidžiantys dokumentai“ 4 priedo *sąrašą* (pažymos 9.4.2 papunktis), *kuriame nurodyta, kuriais atvejais statytojo teisei įgyvendinti nereikia žemės sklypo (teritorijos) valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais* (pvz.: žemės sklypo valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais neprivaloma statant geležinkelių infrastruktūros statinius, statant statinius valstybiniuose vidaus vandenyse ir kt.);

14.5. vadovaujantis Panevėžio miesto tvarkymo ir švaros taisyklių 21.10 punktu asmenims draudžiama savavališkai įrengti inžinerines saugaus eismo priemones (automobilių stovėjimo vietų įrengimą, tvorų, užkardų) bendrojo naudojimo teritorijose be suderinto su Savivaldybės administracija ir policija projekto (pažymos 9.6 punktą). Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, dokumentai (kopijos), įrodantys, kad Savivaldybės administracija, policija yra suderinusi rakinamų parkavimo atitvarų įrengimo valstybinės žemės sklype [...] projektą;

14.6. rakinamų parkavimo atitvarų eksploatavimas riboja eismą valstybinės žemės sklype [...].

15. **Seimo kontrolierius atkreipia NŽT dėmesį** į tai, kad NŽT Panevėžio skyrius, 2018-01-18 atlikęs valstybinės žemės [...] naudojimo valstybinę kontrolę, pateikė išvadą, kad patikrinimo metu nebuvo nustatyta, jog valstybinė žemė [...] yra užimta ar trukdoma ja naudotis (patikrinimo metu rakinami parkavimo atitvarai nebuvo užrakinti) (pažymos 7.4 punktą). Seimo kontrolierius pažymi, kad, vadovaujantis Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų 13 punktu (pažymos 9.1 punktą), žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdančys NŽT pareigūnai privalo ne mažiau kaip prieš 10 darbo dienų iki numatomo žemės naudojimo patikrinimo pradžios raštu pranešti žemės naudotojui ir kitiems suinteresuotiems asmenims apie numatomą vykdyti patikrinimą ir nurodyti atliekamo patikrinimo pagrindą ir tikslą. Atsižvelgiant į tai, kad [...] DNSB (jos nariai) NŽT Panevėžio skyriaus buvo informuota (-i) apie planuojamą atlikti valstybinės žemės sklypo [...] naudojimo patikrinimą, jo tikslus, manytina, jog dėl to NŽT Panevėžio skyriaus 2018-01-18 atlikto patikrinimo metu visi rakinami parkavimo atitvarai nebuvo užrakinti.

16. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į tai, kad:

16.1. žemės sklypas, [...], teisės aktų nustatyta tvarka nėra suformuotas ir įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir Nekilnojamojo turto kadastrė (pažymos 7.1 punktą);

16.2. [...] DNSB iki 2017-11-15 (iki NŽT rašto pateikimo Seimo kontrolieriui) nesikreipė į NŽT dėl valstybinės žemės sklypo [...] nuomos sutarties sudarymo (pažymos 7.1 punktą);

16.3. valstybinės žemės sklype [...] be NŽT sutikimo yra įrengti rakinami parkavimo atitvarai, kurių statybai valstybinėje žemėje, vadovaujantis STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 50 punktu (pažymos 9.4.1 papunktis), *privaloma gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą*, o skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, dokumentai (kopijos), įrodantys, jog NŽT Panevėžio skyrius yra davęs sutikimą valstybinės žemės sklype [...] įrengti rakinamus parkavimo atitvarus;

NŽT rekomenduojama imtis veiksmų dėl valstybinės žemės sklypo [...] atlaisvinimo.

***Dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
nagrinėjant Pareiškėjo prašymą***

17. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 9 punkte, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjo prašymą, konstatuotina:

17.1. Savivaldybės administracijoje 2017-03-19 gautas Pareiškėjo prašymas dėl rakinamų parkavimo atitvarų panaikinimo valstybinės žemės sklype [...] (6.4 punktas);

17.2. Savivaldybės administracija atsakymą į Pareiškėjo 2017-03-19 prašymą pateikė 2017-05-22 (maždaug per du mėnesius) (pažymos 6.4 punktas), t. y. pažeidžiant Prašymų nagrinėjimo taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) 34 punkte įtvirtintą 20 darbo dienų prašymų nagrinėjimo terminą (pažymos 9.3.1 papunktis);

17.3. Savivaldybės administracija Pareiškėjo 2017-03-19 prašymo nagrinėjimo metu pažeidė ir Prašymų nagrinėjimo taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) 35 punkto nuostatas, reglamentuojančias, kad jeigu asmens prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų užregistravimo institucijoje, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 34 punkte nustatytą terminą, institucija nedelsdama išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis (pažymos 9.3.2 papunktis), nes skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacija, dokumentai (kopijos), įrodantys, kad Savivaldybės administracija informavo Pareiškėją apie jo 2017-03-19 prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą;

17.4. atsakymas, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, Pareiškėjui pateiktas pažeidžiant Prašymų nagrinėjimo taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) 34 punkte įtvirtintą 20 darbo dienų prašymų nagrinėjimo terminą dėl didelio Savivaldybės administracijos Miesto infrastruktūros skyriaus specialistų darbo krūvio (pažymos 6.4 punktas).

18. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo 2017-03-19 prašymas Savivaldybės administracijoje išnagrinėtas pažeidžiant Prašymų nagrinėjimo taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) 34, 35 punktų nuostatas (atsakymas nepateiktas per 20 darbo dienų terminą, Pareiškėjas nebuvo informuotas apie jo prašymo nagrinėjimo termino pratęsimą, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo prašymą, pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant klausimą dėl eismą ribojančių rakinamų parkavimo atitvarų išardymo, pripažinti pagrįsta.

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo / tyrimo dalį dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo prašymą, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:

21.1. *Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriui Rimantui Paužai:*

21.1.1. Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnai, Panevėžio miesto savivaldybės visuomeninės administracinių ginčų komisijai 2017-09-07 sprendimu Nr. PVAGK-8 panaikinus Panevėžio miesto savivaldybės administracijos 2017-07-14 Rašte priimtą sprendimą (dėl rakinamų parkavimo atitvarų išardymo), daugiau nesiėmė jokių veiksmų dėl Pareiškėjo 2017-03-19 prašyme keliamo klausimo sprendimo;

21.1.2. imtis veiksmų dėl Pareiškėjo 2017-03-19 prašyme keliamo klausimo sprendimo (dėl rakinamų parkavimo atitvarų išmontavimo), kurių metu būtų įvertinta šios pažymos 14.1–14.5 punktuose pateikta informacija;

21.1.3. atkreipti dėmesį į tai, kad Pareiškėjo 2017-03-19 prašymas išnagrinėtas pažeidžiant Prašymų nagrinėjimo taisyklių (galiojo nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) 34, 35 punktų nuostatas, bei užtikrinti, kad ateityje minėti pažeidimai nepasikartotų;

21.2. *Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriui Laimonui Čiakui* atkreipti dėmesį į šios pažymos 15, 16 punktus bei imtis veiksmų dėl valstybinės žemės sklypo [...] atlaisvinimo.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**. Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierių** (Seimo kontrolieriui pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys